

2-kpl

KALEVALAN

RIEMUVUODEN YLEISET LAULU- JA SOITTOJUHLAT

SORTAVALASSA

KESÄKUUN 29 JA 30 P. 1935

Kalevalan

RIEMUVUODEN KIRJOJA

- KALEVALA Suomen etevimpien taiteilijain taidejäljennöksin kuvitettuna. Koruasuinen, huo-kea Kalevala. 73 taidejäljennöstä sekä suuri määrä muita kiintoisia kuvia. Sid. 95 mk, nahkaselk. 120 mk.
- Väinö Salminen: KALEVALA-KIRJA. Pirteä, antoisa esitys Kalevalasta opiskelijoille ja suurelle yleisölle. 95 kuvaa. Hinta vain 15 mk, sid. 22 mk.
- KALEVALAN KAUNEUTTA. Valokuvin valaistuja runosäkeitä. Kalevala-vuoden kaunein kirja. Upea syväpainokuvitus, hieno painoasu. Toimittajat: H. J. Viberjuuri ja A. O. Väisänen. Sid. 40 mk, kokokangaskans. 60 mk.
- Ilmari Kianto: VIENAN KARJALA - KALEVALAN KEHTO. Voimakkain, kaunein osa Kiannon vienankarjalaista tuotantoa. 45 mk, sid. 60 mk.
- E. N. Setälä: SAMMON ARVOITUS. Suuren tiedemiehen mestariteos - asultaankin Suomen kirjataiteen ylpeys. Loisteliäs, osaksi värillinen kuvitus. Sid. 300 mk, nahkaselk. 400 mk, kokonahkakans. 700 mk.
- Iivo Härkönen: RUNOLAULAJIA. Vanhan runon viimeinen miespolvi itäisellä Suomen äärellä. 28 mk, sid. 38 mk.

O T A V A

Kalevalan Riemuvuoden
yleisten laulu- ja soittojuhlien

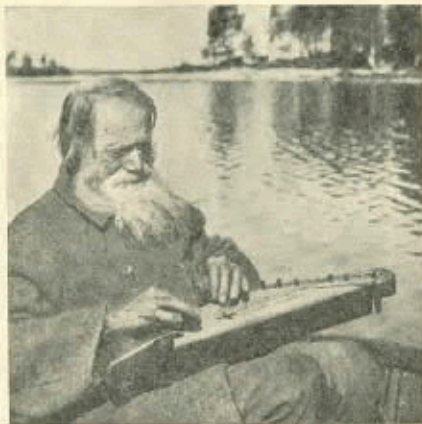
Juhlaopas

W

JOENSUUN
VANHAINKOTI

SORTAVALA 1935
SORTAVALAN KIRJAPAINO OSAKEYHTIÖ

POHJOIS-KARJALAN
MAAKUNTAKIRJASTO

„Ei ole tuota ennen kuultu
Noin suloista soitantoa
Sinä ilmoisna ikänä
Kuuna kullan valkeana.”

JUHLAVIERAS,

ole tervetullut Kalevalan riemuvuoden yleisiin laulu- ja soittojuhliin!

Anna mielesi virittyä siihen korkeaan tunnelmaan, mihin kansamme vuosituhantinen rikas menneisyys, tämän menneisyyden vuosisadantakainen ihmeellinen ilmennys kansallis-epoksessamme ja nykyhetken kalevalais-kansallinen sivistyksemme antavat niin määrättömästi aineksia!

Tulevaisuus suokoon meille runsaasti sitä, mitä entisyys ja nykyisyys lupaavat!

Nämä: kiitollisuus ja kunnioitus, ilo ja mielentyydytys, innostus, rohkeus ja luottamus olkoot juhliemme päävärit!

Kalevalan riemuvuoden suurjuhlilla luokaamme Suomen tulevaisuutta!

JUHLIEN YLEISOHJELMA

Juhlien aattopäivänä, perjantaina kesäkuun
28 päivänä

Kuorojen ja soittokuntien harjoituksia

Kuorojen ja soittokuntien harjoitusohjelma on sivuilla 32-33

Klo 19 Tervetuliaisjuhla kaikille kutsuvieraille ja ohjelmansuorittajille Vakkosalmen kentällä (Ohjelma oppaan sivuilla 26-27)

Lauantaina kesäkuun 29 päivänä

Klo 10 Juhlien avajaiset (6-7 ss.)
" n. 12.30 Runonlaulajapatsaan paljastus (7 s.)
" 15 Kalevalainen säveljuhla (8-9 ss.)
" 20 „Aino“, kalevalainen mysteerio (10 s.)

Sunnuntaina kesäkuun 30 päivänä

Klo 9.30 Jumalanpalvelus kr.-kat. kirkossa
Toimittaa ja saarnaa arkkipiispa Herman
Tuomiokirkon kuoro laulaa

Klo 10 Jumalanpalvelus ev.-lut. kirkossa
Saarnaa piispa Yrjö Loimaranta
Liturgena pastori M. J. Huhtinen ja
rovasti T. Hulkkonen. Kuoro: Sorta-
valan kirkkokuoro. Urut: tirehtööri Onni
Pakarinen

" 12 Kalevalan riemujuhla (11-12 ss.)
" 14.30 { Kansanomusiikkiesityksiä seminaarin
" 15.30 { juhlasalissa
" 16.30 Orkesteri-juhlakonsertti Vakkosalmen
kentällä (13 s.)

" 20 Lopettajaisjuhla Vakkosalmen ken-
tällä (14-15 ss.)

Juhlien aattona sekä molempina juhlapäivinä

Klo 9-12 ja { Kansanomaisia laulu- ja soittoesi-
13-16 { tyksiä Vakkosalmen puiston savu-
pirtissä (sunnuntaina ei iltapäivällä)
Ohjaa maisteri A. O. Väisänen
Ohjelma uusiutuu joka kahdeskymmenes
minuutti

Pääsymaksu 2 mk.

" 12-18 Kaupungin kansantieteellinen museo
kaupungintalon vieressä

Pääsymaksu 2 mk.

KALEVALAN RIEMUVUODEN
YLEISTEN LAULU- JA SOITTOJUHLIEN

AVAJAISET

Vakkosalmen kentällä lauantaina kesäkuun 29 päivänä
1935 klo 10

OHJELMA

- Lipun nosto
Maamme
Kalevankansan laulu. . . . . *Saarenpää*
Tervehdyssanat – Keskustoimikunnan puheen-
johtaja tri *U. Karttunen*
Karjalaisten laulu . . . . . *P. J. Hannikainen*
Avaussanat – Opetusministeri *Oskari Mantere*
Isänmaalle. . . . . *Sibelius*
Musiikkinumerot johtaa *Armas Järnefelt*
Viron lipun nosto
Viron kansallislaulu
Virolaiset esittävät tervehdyksensä

- Unkarin lipun nosto
Unkarin kansallislaulu
Unkarilaiset esittävät tervehdyksensä
Muita tervehdyksiä (niistä sovittava ennakoilta yliairuen
kanssa)
Herää Suomi . . . . . *Genetz*
Terve, Suomeni maa . . . . . *Genetz*
Mieskuorot – johtaa *Martti Turunen*
Suomen laulu . . . . . *Pacius*
Kaikki kuorot – johtaa *Armas Maasalo*

RUNONLAULAJAPATSAAN PALJASTUS

Kolmikulmapuistossa lauantaina kesäkuun 29 päivänä
1935 klo 12.30

OHJELMA

- Runolaulu
Luovutuspuhe – Patsastoimikunnan puheenjohtaja,
kaupunginjohtaja *J. A. Savolainen*
Vastanottopuhe – Kaupunginvaltuuston puheenjoh-
taja, varatuomari *J. Luostarinen*
Karjala . . . . . *Genetz*
Mieskuorot
Varjele vakainen Luoja . . . . . *Klemetti*
Kaikki kuorot – johtaa *Wilho Siukonen*

KALEVALAINEN SÄVELJUHLA

Vakkosalmen kentällä lauantaina kesäkuun 29 päivänä
klo 15

OHJELMA

Aino-sinfonian loppusävelet . . . . . *Kajanus*
Aamulla varhain . . . . . *Järnefelt*
Torvisoittokunnat – johtaa *Lauri Näre*

Juhlapuhe – Maaherra *Arvo Manner*

Silloinpa kesä minulla . . . . . *Järnefelt*
Voi että olen outo . . . . . *Klemetti*
*Ballaadi . . . . . *I. Krohn*
*Tule meille Tuomas kultta . . . . . *Klemetti*
Laula, laula, suu sorea . . . . . *Ikonen*
Min rastas raataa . . . . . *Sibelius*
Saarella palaa . . . . . ”
Sekakuorot – johtaa *Väinö Pesola*

Venematka . . . . . *Sibelius*
Terve kuu . . . . . ”
Kullervon laulu . . . . . *Kuula*
Kirkonkäynti . . . . . *Törnudd*
Loitsu . . . . . ”
Mieskuorot – johtaa *Martti Turunen*

* Tähdellä merkityt teokset ovat sävelletyt Kalevalan riemu-
vuoden yleisiä laulu- ja soittojuhlia varten.

*Tässä tanssivi tasaiset . . . . . *Kaski*
Lemminkäisen äiti . . . . . *Oskar Merikanto*
Paimenen kotiintulo . . . . . *P. J. Hannikainen*
*Morsiamen lohdutus . . . . . *Pesola*
Naiskoorot – johtaa *Th. Björklund*

*Väinämöisen soitto . . . . . *Madetoja*
Juhlakantaatti sekakuorolle, sopraano-
ja barytonisoololle sekä orkesterille
Johtaja: *Leevi Madetoja*
Solistit: *Irja Aholainen*
Oiva Soini

Vakkosalmen juhlakenttä: laulu- ja soittojuhlat v. 1926

„AINO”, KALEVALAINEN MYSTEERIO

2-näytöstä ja epilogi

Vakkosalmen kentällä lauantaina kesäkuun
29 päivänä klo 20

Säveltänyt: *Erkki Melartin*. Kirjoittanut: *Jalmari Finne*
Johtaja: *Armas Järnefelt*. Ohjaaja ja lavastaja: *Väinö Sola*
Koristeet maalannut: *Martti Tuikka*
Puvusto: *Suomalaisesta Oopperasta*
Näyttämömusiikki: *Hans Aufrichtig*

★

HENKILÖT:

Aino	<i>Irja Aholainen</i>
Taina	<i>Greta v. Haartman</i>
Ainikki	<i>Karin Ehder</i>
Väinämöinen	<i>Oiva Soini</i>
Jouko	<i>Alfons Atmi</i>
Väinämöisen seuralainen	<i>Erkki Eirto</i>
Vedenneitoja	<i>Karin Ehder</i> <i>Aino Elenius</i> <i>Greta v. Haartman</i>

Väinöläisiä ja joukolaisia

Ayustaa: *Helsingin Kaupunginorkesteri*

KALEVALAN RIEMUJUHLA

Vakkosalmen kentällä sunnuntaina kesäkuun
30 päivänä klo 12

OHJELMA

„Sammon ryöstö” (Kalevalan 43. runo)

Lausuntakuoro – johtaa *Süri Franssila-Tiainen*

Laula, laula, veitoseni . . . . . *P. J. Hanrikainen*

Kehtolaulu . . . . . *Sivori*

*Laulan minä lampaistani . . . . . *Mikkola*

Onpa tietty tietyssäni. . . . . *Siukonen*

Muut ne kuuli kirkonkellon . . . . . *Järnefelt*

Luojan kukku . . . . . *Maasalo*

Sekakuorot – johtaa *Armas Maasalo*

Juhlapuhe – Prof. *Uno Harva*

Venelaulu . . . . . *Palmgren*

Ii, ii, illalla . . . . . *Genetz*

Sirkka . . . . . *Järnefelt*

Sortunut ääni . . . . . *Sibelius*

Kääpönen . . . . . *Kotilainen*

Hiiden orjien laulu . . . . . *Palmgren*

Mieskuorot – johtaa *Väinö Haapalainen*

Soitto . . . . . *Kuula*
Lemminkäinen . . . . . *Haapalainen*
Torvisoittokunnat – johtaa *Lauri Näre*

Juhlaruno – kirjoittanut *P. Mustapää*
Lausuu *Kaarlo Marjanen*

*Väinämöisen laulu . . . . . *Ranta*
Juhlalaulu sekakuorolle, barytonisoololle ja orkesterille
Kalevalahymni . . . . . *Kajanus*
Johtaja: *Toivo Haapanen*
Solisti: *Oiva Soini*

Tolvajärvi, Karjalan kauniita runomaita

ORKESTERI-JUHLAKONSERTTI

Vakkosalmen kentällä sunnuntaina kesäkuun 30 päivänä
kello 16.30

Johtaja: Prof. *Georg Schnéevoigt*

Solisti: *Hanna Granfelt*

Orkesteri: *Helsingin Kaupunginorkesteri*

O H J E L M A

Lemminkäissarja . . . . . *Sibelius*

Saaren neidot

Tuonelan joutsen

Kotiinpaluu

Hiidet virvoja viritti . . . . . *Kuula*

Viisi kansanrunoa sopraanolle ja orkesterille . . *Kilpinen*

Maassa marjani makaavi

Laula, laula, veitoseni

Itkevä

Armahan kulku

Heläjä, heläjä, ilma

Suomalainen rapsodia . . . . . *Eino Linnala*

Joutsenet . . . . . *Raitio*

Kolme kansantanssia . . . . . *Aarre Merikanto*

*Lemminkäisen seikkailut Saarella . . . . . *Klami*

**KALEVALAN RIEMUVUODEN
YLEISTEN LAULU- JA SOITTOJUHLIEN
LOPETTAJAISJUHLA**

Vakkosalmen kentällä sunnuntaina kesäkuun 30 päivänä
1935 klo 20

OHJELMA

Runolaulu

Kanteleensoittoa

Loitsuja

Runolauluja

Itkuvirsiä

Vuorolausuntaa Kalevalasta

Lasten runolaulantaa

Puhe — Eduskunnan puhemies *Kyösti Kallio*

Finlandia . . . . . *Sibelius*
Suojeluskuntain Soittokunta — johtaa *Lauri Näre*

Auringon noustessa . . . . . *Kuula*

Katson virran kalvohon . . . . . *Madetoja*

Vilppulan urhojen muistolle . . . . . *Klemetti*
Sekakuoro Sirpaleet — johtaa *Kosti Könni*

Elon taistelussa . . . . . *Faltin*

Miilunpolttaja . . . . . *Palmgren*

Suvi-illan vieno tuuli . . . . . *Madetoja*

Karjalan Laulu ja Viipurin Lauluveikot — johtaa *Th. Björklund*

Terve, Pohjolan maa . . . . . *P. J. Hannikainen*
Muuttolinnoille . . . . . *Maasalo*
Keskikesän laulu . . . . . *Pesola*
Kansallis-Kuoro ja Kilven Kuoro — johtaa *Armas Maasalo*

Mieslaulu . . . . . *Genetz*
Ilta . . . . . *Kuula*
Paimenen ilo . . . . . *Palmgren*
Sota valosta . . . . . *Turunen*
Ylioppilaskunnan Laulajat — johtaa *Mariti Turunen*

Katkelma „Karjalan Kuninkaasta”. . . . . *Eino Leino*

Lopettajaispuhe — Päätoimikunnan puheenjohtaja prof.
Zach. Castrén

Maamme

„Eipä koski vuolaskana
Laske vettänsä loputen,
Eikä laulaja hyvänen
Laula tyynni taitoansa.”

RUNON SUURTA SUKUA.

Mie kun laululle lassein,
virren työlle työnteleini,
laulan mie yheksän yötä,
päivän laulan päästä päähän.

Larin Paraske.

Runolaulun loistoalka oli Kalevalan ilmestyessä jo ammin ollut ja mennyt. Runonkerääjämme, aikaisimmatkin, joutuivat näille työsarjoille muinaisrunon jo olemassa taantumassa, osittain häviämässäkin. Ja kuitenkin on tulos kaunis: puolittuhatta kerääjää on laulattanut tuhansia runonlaulajia, saaden pelastetuksi n. 54,000 vanhalla runomitalla esitettyä toisintoa, niissä n. 1,200,000 säettä. Näistä yli 400,000 tulee Inkerin osalle, n. 250,000 Pohjois- ja Raja-Karjalan, 42,500 Aunuksen ja 200,000 Vienan Karjalan osalle, multa vähäarvoisempia alueita mainitsematta. Kansanrunouden runsaudessa on Suomi maailman ensimmäisiä, ellei aivan ensimmäinen maa.

Kehittynein laulutapa ja suurin rakkaus muinaisiin sankari-runoihin on ollut Vienan Karjalan laulajilla. Laatokan Karjalassa on aikoinaan tapahtunut eri runovirtojen yhtyminen toisiinsa. Vienan runonlaulajat ovat sitten saattaneet tämän runollisen sulautustyön loppuun välittömällä taiteellisella näkemyksellään. Rikkaimpaan kukoistukseen tunnelmarunous kehittyi Inkerissä. Inkerin häärunoista voisi, huomauttaa eräs tutkija, sommitella kokonaisen hääeepoksen, jolla ei olisi vertaa minkään kansan häälauluissa. Mutta on Inkeri antanut yhden iki-ihanan helmen kertomarunostoommekin: Kullervo-jakson, joka, kuten Fredrik Cygnaeus sanoo, »palmikoitiin yhteen Inkerissä.»

Sedoista huomattavammista runonlaulajanimestä voimme tähän poimia vain muutamia eri runoalueita.

Arhippainei Miihkali

kuuluu sokea runonlaulaja, elänyt
Latvajärvellä Vienan Karjalassa
(1815 - 1899).

Vienan laulajien suurin nimi on Perttune Arhippa, Latvajärveltä. Hän ennätti täyttää 80 vuotta, ennenkuin hänen lapsena oppimansa runot v. 1834 joutuivat Elias Lönnrotin pape-reihin. Arhipan laulamien runojen lukumäärä on n. 60, säkettä 4,500; sisällyksen ja muodon puolesta ne ovat oivallisia. Lönnrotista Arhippa oli kuin muinaisajan patriarkka.

Arhipan poika Arhippainei Miihkali peri isänsä taidon, ei kuitenkaan laadultaan yhtäarvoisena. Miihkalin runoja on saatu taiteen lähes 70, yhteensä 3,500 säettä. Hänen elämäntarinansa on ollut kaikkein raskaimpia. Veljet kuolivat parhaassa iässä jättäen pienet lapsensa Miihkalin huollettaviksi, jonka oma perhekin oli suuri. »Vuosikausih ei nähty selkietä leipiä; syöti, konsa ruokaa oli, toisin ajoin suati syömättäki olla.» Tuli sitten vielä julmempi isku: hän menetti näkönsä loppuiäkseen, 38 vuodeksi. Pienen helpoituksen toi hänelle Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran myöntämä sadan markan vuotuinen eläke. — Arhippainei Miihkali oli muinaisrunon puhdassydäminen, kärsimysten jalostama, henkisesti rikas edustaja.

Lehtoni Anni

Runonlaulaja ja suurin itkujen-taitajamme Vuonnisesta Vienan Karjalassa. Hänen runonsa koottu vv. 1911-16.

Arhipan ja Milhkalin runot liittyvät mitä lähelsimmin Kalevalan syntyhistoriaan. Samaan luokkaan kuuluvat Lönnrotin Vuonnisessa tapaamat suurlaulajat Malini Ontrei ja Kielevöini sekä edellisen poika Ontreini Jyrki. Vienalaisista suurtaiteajista mainittakoon vielä Miina Huovinen ja Lehtoni Anni, Vienan Lärin Paraske. Anni on vuosina 1911-16, siis runonkeräysten viime vaiheissa, Samuli Paulaharjulle sanellut n. 450 runoa ja loitsua, n. 10.000 sananlaskua, kolmattasataa itkuvirttä ja suuret määrät muuta kansantietoutta. Miten määrättömästi vanhaa tietoa onkaan mahtanut mennä maan rakoon, kun kerääjät eivät alkoinaan ole tyhjentäneet laulajain koko muistivarastoa! Huomattava kuitenkin on, että Anni Lehtosen niinkuin Inkerinkin suurlaulajain runot yleensä ovat olleet lyhyitä katkelmia eikä sellaisina rinnastettavissa parhaiten mieslaulajain pitkiin sankarirunoihin.

Pedri Shemeikka

Jylhä runonlaulaja ja maimeikas metsänkävijä (1821-1915)

Se runonkerääjä, jonka osalle keskimmäisen runoalueen laulajain löytäminen varsinaisesti tuli, oli ylioppilas Taneli Europaeus. Hänen runosaaliinsa perusteella Lönnrot päätti ryhtyä uuden Kalevala-laitoksen julkaisemiseen, joka tapahtuikin v. 1849.

Ilomantsin runorikkaassa pitäjässä eli 1800-luvun alkupuoliskolla Simana Sissonen, joka laulamainsa runojen lukumäärässä voitti yksinpä Vienankin parhaat miehet. Simanasta onkin sanottu, »että hän kohoaa niinkuin honka viidakossa kaikkein suomenpuolisten runontaitajain yli, niin hyvin osaamiensa runojen paljouden kuin myös täydellisyyden kautta.» Simanan runojen lukumäärä on 82, säeluku 4.000. Simanan sisaren, Iro Sissottaren, runovarot eivät olleet sanottavasti pienemmät kuin hänen veljensäkään. Yksillä paikoilla Sissosten kanssa eli Simana Huohvanainen, hänkin runolaulajana samaa korkeaa tasoa kuin edellisetkin. Elias Lönnrotin laulattamista huomattavista runontaitajista on vielä mainittava Juhana Kainulainen Kesälahdelta ja Mateli Kuivalatar Ilomantsista.

Raja-Karjalan runonlaulajasukuja ovat olleet Shemeikat, Sotikaiset ja Vornaset. Näiden sukujen aikaisemmissa polvissa on ollut monia laulajia, jotka ovat saaneet säkeitään Uuteen Kalevalaan;

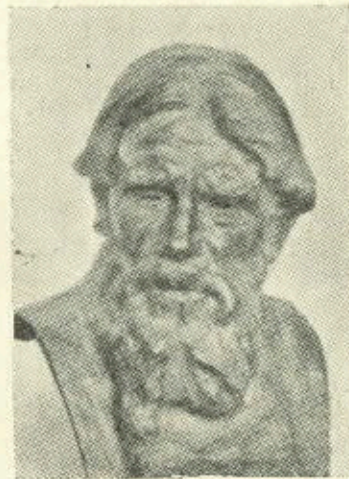
Iivana Onoila

Suistamolainen tunnettu runonlaulaja
Sotikaisten sukua (1842–1924).

myöhempien merkitys on pääasiallisesti ollut se, että he viimeisinä sankarirunon taitajina, muinaishenkisinä laulajina ovat vielä ehtineet ilmestyä nykykansan keskelle persoonassaan ilmentämään, selventämään ja kirkastamaan sen hengen laatua ja voimaa, joka Kalevalan on luonut. Näitä myöhäisimpiä rajakarjalaisia laulajia ajatellen astuvat silmiemme eteen muita elävimpinä Pedri ja Iivana Shemeikan, Iivana Onoilan, Pelagia Sotikainen—Härkösen ja Matjoi Plattosen hahmot, kaikki jo vuosia sitten manalle menneitä.

Eteläisiä runoalueita ovat Kannas ja Inkeri. Kuten luonto siellä on toisenlaista kuin pohjoisilla laulumailloilla, niin on myös huomattava ero itse runoissa ja laulajissakin. Valtavalta osalta ovat runot lyyrillisiä ja laulajat naisia.

Karjalan Kannaksen monipuolisimpia taitajia oli Haapas-Mari Uudellakirkolla. Rikkaampaa runoaluetta on ollut Pohjois-Inkeri. Siellä oli v. 1833 syntynyt, joskin naimisiin mentyään Suomen puolelle muuttanut kuulu Larin Paraske, joka runo-

Ontropo

Inkerin harvoja huomattavia miehiä
runonlaulajia. Kuollut maailman-
sodan aikana.

muistinnaltaan on ollut ihmömäisin, mitä missään tunnetaan. Uskomattomalta tuntuu, mutta totta on, että hänen muististaan on kirjoihin merkitty yli 32,000 säettä — kokonainen paksu nidos Suomen Kansan Vanhoja Runoja.

Larin Paraskekin sai kestää kovan elämänkoulun, niinkuin moni muukin runonlaulaja. Mutta keskellä vaikeimpienkin aikojen hänessä eli harvinainen hengenvireys, luontainen nerous, valoisa, vieläpä huumorinkin sovittama elämänkatsomus. Larin Paraske joutui vuosiksi suureen maailmaan, mutta koti-ikävä ajamana hän palasi takaisin mökilleen Sakkolan Vaskelaan, jossa kuoli vliuun ja köyhyteen jouluk. 3 p:nä v. 1904.

Pohjois-Inkerissä eli myös Ontropo Melikov, laulaja tunnettua runosukua. Maaorjana Ontropo oli saanut nähdä monet kovat päivät, kokea runolaulunsaakin vuoksi julkista raipparangastusta. Hän arvioi miehuuden iällään osanneensa toista sataa runoa.

Runorikkaan Länsi-Inkerin laulajista mainittakoon ennen muita inkeroiset, kreikanuskoiset inkeriläiset, Väärnojan

Larin Paraske

Etevin ja parasmuistisin kaikista nimeltä tunnetuista runonlaulajista. Syntyisin Inkeristä (1833 - 1904).

Kati, maineikas Varvana ja eepillinen laulaja Paroi, 3700 säkeen muistaja. Vatjalainen Olena, Osipan nainen, Joenperästä, on ollut mahtavin häärunojen taitaja koko suomalaisella laulualueella. Suuri runonlaulaja oli myös vatjalainen Anna Ivanovna, jota jo Elias Lönnrot laulatti. Etevin luterinuskoinen laulaja oli Toksovan pitäjän Liisa Itko. Hänenkin lauluhjansa oli perinnäinen; runojen määrä 274.

Muutama viittaus vielä runojen esittämistapoihin. Latvajärven Perttune Miikkali lauloi:

Pankaamme käsi kätehen,
sormet sormien lomahan,
haka toisehen hakahan.

Tämän esittämismuodon pohjoisilla runoalueilla toteaa Lönnrotkin. Milloin ei ollut toista taitajaa saapuvilla, esitti laulaja runonsa yksin, mutta varhaisempina aikoina lienee kahdenlaulu,

varsinkin juhlallisemmissa tiloissa, ollut yleistä, myös Suomen Karjalassa ja Savossa, vieläpä Porthanin kuvauksen mukaan muualakin maassamme. Väitetäänpa ennen vanhaan laulua säestetyin kanteleellakin; runonkerääjät eivät kylläkään sellaista tapaa joutuneet näkemään. Edellisistä poiketen on Inkerin runolauluun kuulunut vuorottelu esilaulajan ja kuoron, usein moniäänisen, välillä.

Runonlaulajat ovat melkein kauttaaltaan eläneet vaatimattomissa ulkonaisissa olosuhteissa, useat parhaista suorastaan kampaillen kaikkinaisen puutteen kanssa. Laulajan palkka ei monella todellakaan ole ollut kadehdittava! Ja sittenkin he ovat luoneet kuolematonta: muinoisin sepittäneet ja viimeisin säilyttäneet suuren sankarirunoelmamme, joista sitten Elias Lönnrot kokosi Kalevalan. Siksiäpä he, niin tunnetut kuin tuntemattomat laulajat, ovatkin tämän Kalevalan riemuvuoden todellisia sankareita.

Kanteleensoittaja

RUNONLAULAJAPATSAAN SYNTY.

Runonlaulajapatsasajatuksen esitti ensi kerran v:nä 1916 Kalevala-juhliilla Sortavalassa kuvanveistäjä Alpo Saino. Mutta kylve-
tyn siemenen itämiseen tarvittiin kuitenkin kokonaista kymmenen vuotta, sillä vasta v:nä 1926 Sortavalassa vietettyjen Kansanvalit-
tusseuran XX:ien yleisten laulu- ja soittojuhlien rahallisen jää-
mistön käyttökysymys viritti ajatuksen uudelleen eloon. Pääasialli-
sesti leht. Eliel Wartiaisen runonlaulajapatsasta koskevan esityksen
pohjalla käytiin hanketta toteuttamaan. Samalla perustettiin
säätio, joka sai hoitaakseen, kartuttaakseen ja määrättyihin
kulttuuritarkoituksiin käyttääkseen laulujuhliilta jääneen yli-
jäämän. Vielä päätti laulujuhlien päätoimikunta kääntyä kir-
jelmällä kaupunginvaltuuston puoleen ehdottamalla, että tämä
varaisi tarkoitukseen vuosittain 25,000 markan suuruisen raha-
määrän. Kokouksessaan marraskuun 28 p:nä 1928 hyväksyi val-
tuusto tämän esityksen ja päätti perustaa runonlaulajapatsasrahas-
ton, johon sittemmin on v:nä 1929—33 varattu yhteensä 125,000
markkaa.

Säätio, joka sai nimekseen Raja-Karjalan Säätio ja jonka ensi-
mäiseksi tehtäväksi annettiin patsaan hankkiminen Sortavalaan,
ryhtyi myös heti omasta puolestaan hankkimaan varoja patsasta
varten saadenkin ensin Kordellin Säätiolta 20,000 mk. ja myö-
hemmin opetusministeriöltä raha-arpajaisten voittovaroista 40,000
markkaa, mitkä varat korkoineen on luovutettu kaupungille kysy-
myksessäolevaan tarkoitukseen käytettäväksi.

Patsashankkeen käytännöllinen toteuttaminen jäi erikoiselle
toimikunnalle, johon ovat säätion edustajina kuuluneet professori
O. Okkonen ja lehtori Eliel Wartiaisen, kaupungin edustajina
varatuomari I. Luostarinen, kaupunginjohtaja J. A. Savolainen ja
piirilääkäri J. Fr. Huttunen sekä viimeksimainitun muutettua pois
paikkakunnalta 27/9 34 alkaen lehtori L. Hämäläinen. Toimikun-
nan puheenjohtajana on ollut kaupunginjohtaja Savolainen ja
varapuheenjohtajana sekä sihteerinä lehtori Wartiaisen.

Kun oli yleisesti tiedossa, että kuvanveistäjä Saino on ainoa
maamme kuvanveistäjästä, joka on erikoisesti tutkinut karjalaisia
runonlaulajatyyppejä muovaillen tiettävästi ainakin kahdeksan
tunnettua runonlaulajaa, pidettiin luonnollisena, että hänellä olisi
parhaat edellytykset kaupunkimme aiotun runonlaulajapatsaan
luomiseen, mitä käsitystä tukee myöskin patsastoimikunnan apuna
toimineen asiantuntijalautakunnan, johon kuuluvat professorit O.
Okkonen ja Eero Järnefelt sekä kuvanveistäjä Väinö Aaltonen,
asiasta antama yksimielinen lausunto. Tämän perusteella kään-
nyttiinkin taitelija Sainon puoleen pyytämällä häntä ensin teke-
mään kipsiluonnoksia pienoiskoossa kuvapatsasta varten, Saatuaan
luonnoksista professori Okkonen ja kuvanveistäjä Aaltonen lausun-
not sekä nähtyään patsaasta mallin luonnollisessa koossa sille aio-
tulla paikalla ryhtyi patsastoimikunta lopullisiin neuvotteluihin
kuvanveistäjä Sainon kanssa ja allekirjoitettiinkin työsopimus tam-
mikuun 14 päivänä 1933. Sopimuksen mukaan tehdään patsaan
jalustakivi mustasta graniitista ja itse patsas pronssista. Edellisen
korkeus tulee olemaan 1,70 ja jälkimäisen 2,35 m eli yhteensä 4,05
m, ylittäen tämä 0,65 m:llä sopimuksessa määrätyn korkeuden,
mikä oli patsaan kokonaisvaikutukselle eduksi.

Mitä sitten vielä patsaan paikkaan tulee, niin ei siihen nähden
voitane olla eri mieltä, sillä n.s. Kolmikulmapuolustikon käytävien
risteyskohta Suomen Pankin edustalla on tarkoitukseen aivan kuin
itseoiikeutettu. Samoin voitaneen olla yhtä mieltä siitä, että Sor-
tavalan kaupunki sen seudun ja maakunnan keskuksena, missä
kalevalanlaulajia on elänyt, missä kalevalainen henki vallitsee vielä
nytkin luonnossa, oloissa ja kansassa, on itseoiikeutettu paikka ylväs-
piirteistä kalevalalaulajaa, tiedonmahtajaa ja salojen urosta ilmen-
täväille muistomerkille, jonka jalustaan patsaan luoja tahtoisii piir-
tää sanat:

»Katselen mennyttä aikaa,
Näen tulevat ajat,
Niillä ymmärrän nykyhetket.»

TERVETULIAISJUHLA

kaikille Kalevalan riemuvuoden yleisten laulu- ja soittojuhlien kutsuvieraille, ohjelmansuorittajille ja toimihenkilöille Vakkosalmen kentällä perjantaina kesäkuun 28 päivänä 1935 klo 19

OHJELMA

- Karjalainen rapsodia . . . . . *Kaski*
Sortavalan Soittajat — johtaa *Lauri Hämäläinen*
- Karjalainen marssi . . . . . *O. Merikanto*
Sortavalan Mieslaulajat — johtaa *Pekka Alopaeus*
- Tuomen alla . . . . . *Genetz*
Sortavalan Naiskuoro — johtaa *Lyyli Raunio*
- Karjalan laulu . . . . . *Maasalo*
Sortavalan kuorot — johtaa *Onni Pakarinen*

Tervehdyspuhe — *Eliel Vartiainen*

„Perintö” kantaatista „Ulapan matkaajat” . . *Siukonen*
Sortavalan kuorot ja Sortavalan Soittajat —
johtaa *Wilho Siukonen*

Väliajalla kahvitarjoilua

Tervehdys Unkarista

Tervehdys Virosta

Tervehdys Pohjanmaalta

Nuijamiesten marssi . . . . . *Kuula*

Puhe — *Rento Kivinen*

Vilppulan urhojen muistolle . . . . . *Klemetti*

Pohjolaiset kuorot — johtaa *Kosti Könni*

Tervehdys Lounais-Suomesta

Satakunnan laulu . . . . . *Törnudd*

Puhe

Varsinaissuomalaisten laulu . . . . . *Louko*

Satakuntalaiset ja varsinaissuomalaiset kuorot —
johtajina *Kyösti Alho* ja *Edvin Laaksonen*

Tervehdys Hämeestä ja Uudeltamaalta

Uusmaalaisien laulu . . . . . *Sibelius*

Puhe — *Vihtori Suomalainen*

Kesäpäivä Kangasalla . . . . . *Linsén*

Uusmaalaiset ja hämäläiset kuorot —
johtaa *Väinö Pesola*

Tervehdys Savosta

Savolaisen laulu . . . . . *Collan*

Puhe — *Joos. J. Sajaniemi*

Kotiseutu . . . . . *P. J. Hannikainen*

Savolaiset kuorot — johtaa *Tiitus Mäntynen*

Karjalaisten tervehdys

Laulu Vuokselle . . . . . *Hagfors*

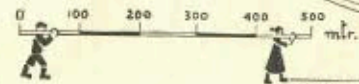
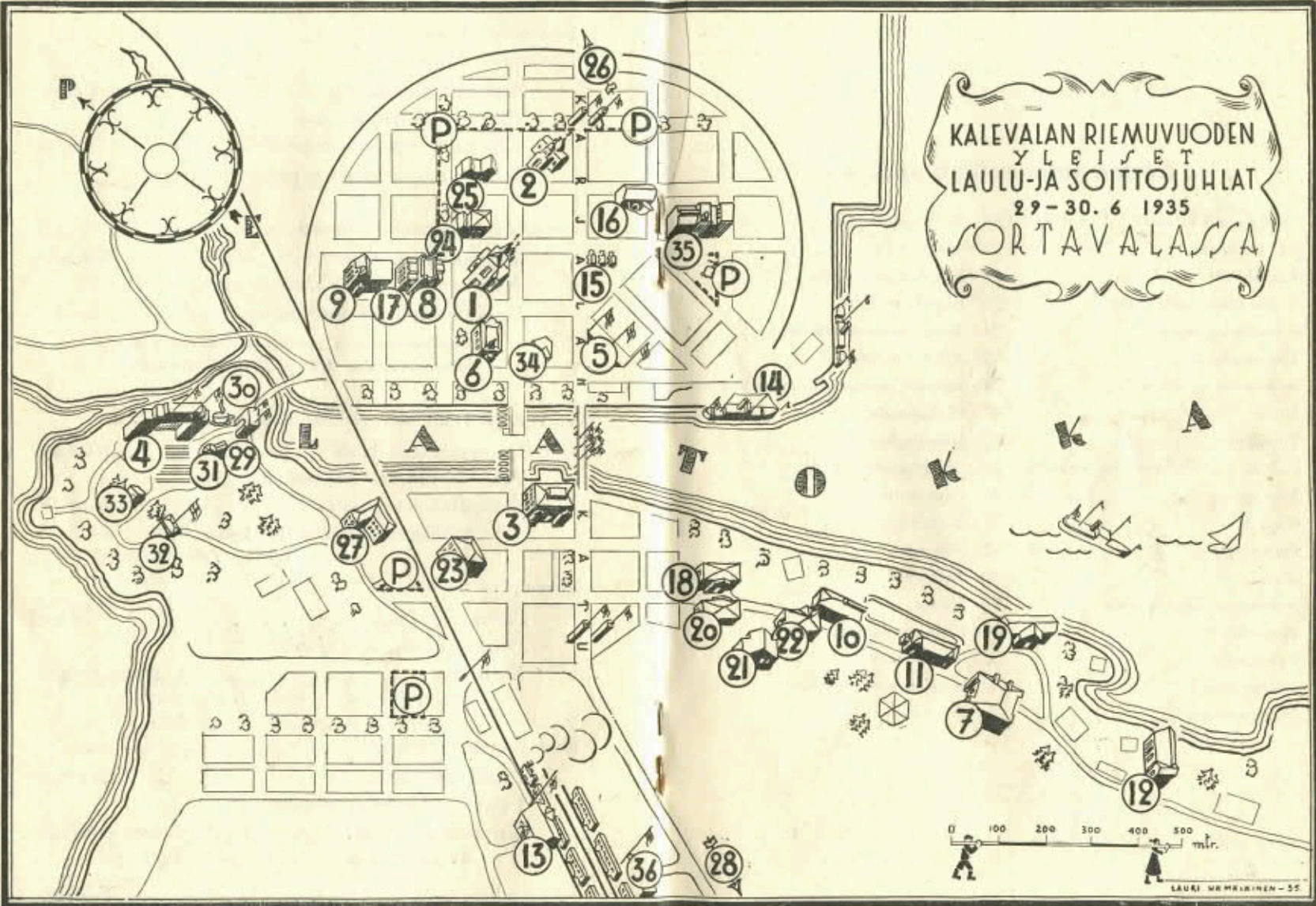
Puhe — *Jaakko Härkönen*

Karjalaisten laulu . . . . . *P. J. Hannikainen*

Karjalaiset kuorot — johtaa *Anton Neuvonen*

Isänmaalle . . . . . *Sibelius*

KALEVALAN RIEMUVUODEN
 YLEISET
 LAULU-JA SOITTOJUHLAT
 29-30. 6 1935
 SORTAVALASSA

Kartan numeroiden selitys

1 Luterilainen kirkko	20 Tyttöharjoituskoulu
2 Kr. katolinen „	21 Osastoluokat
3 Kansakoulu	22 Poikaharjoituskoulu
4 Vakkosalmen juhkakenttä	23 Laatokan Linna
5 Runonlaulajapatsas	24 Evankelisen seurain talo
6 Kaupungintalo	25 N N K Y:n talo
7 Seminaarin juhlasali	26 Maantie rajaseudulle ja Joensuuhun
8 Lyseo	27 Diakonissalaitos
9 Tyttökoulu	28 Maantie Viipuriin
10 Naisten voimistelusalii seminaarilla	29 Lääkintäteltilta, Posti
11 Miesten „ „	30 Juhlaportti
12 Kappeli	31 Puistoravintola
13 Rautatieasema	32 Näkötorni
14 Satama	33 Savupirtti
15 Autoasema kauppatorilla	34 Museo
16 Postitoimisto	35 Linja-autoasema
17 Poliisilaitos	36 Tavara-asema
18 Naisseminaari	P Autojen sijoituspaikkoja
19 Miesseminaari	

RADIOLAHETYS AMERIikkaAN

Vakkosalmen kentältä sunnuntaina kesäkuun 30 päivänä
1935 klo 18.45 - 19.00

OHJELMA

Runolaulu

Yhteisesti

Kanteleen soittoa

Antero Vornanen

Tuonne taakse metsämaan . . . . . sov. *Gripenberg*
Ylioppilaskunnan Laulajat

Isänmaalle . . . . . *Sibelius*
Kaikki kuorot

KUOROJEN JA SOITTOKUNTIEN HARJOITUSOHJELMA

Perjantaina kesäkuun 28 päivänä

Klo 9 – 10. ³⁰	Kuorojen ja soittokuntien yhteisharjoitus Vakkosalmen kentällä.			
„ 10. ³⁰	Marssi Runonlaulajapatsaalle.			
„ 10. ⁴⁵ – 11. ³⁰	Laulujen harjoitus patsaalla.			
„ 11. ³⁰ – 12. ³⁰	Aamiaisaika.			
„ 13 – 15	Kantaattien orkesteriharjoitus seminaarin juhlasalissa.			
„ 12. ³⁰ – 14	<table border="0" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black;"> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Sekakuorojen A-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Mieskuorojen A-sarjan harjoitus lyseon kentällä.</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Naiskuorojen harjoitus seminaarin kentällä.</td> </tr> </table>	Sekakuorojen A-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.	Mieskuorojen A-sarjan harjoitus lyseon kentällä.	Naiskuorojen harjoitus seminaarin kentällä.
Sekakuorojen A-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.				
Mieskuorojen A-sarjan harjoitus lyseon kentällä.				
Naiskuorojen harjoitus seminaarin kentällä.				
„ 14. ³⁰ – 16	<table border="0" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black;"> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Sekakuorojen B-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Mieskuorojen B-sarjan harjoitus lyseon kentällä.</td> </tr> </table>	Sekakuorojen B-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.	Mieskuorojen B-sarjan harjoitus lyseon kentällä.	
Sekakuorojen B-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.				
Mieskuorojen B-sarjan harjoitus lyseon kentällä.				
„ 17 – 18	Torvisoittokuntien harjoitus Vakkosalmen kentällä.			
„ 16 – 17	„Väinämöisen laulun” ja „Kalevalahymnin” kuoroharjoitus seminaarin juhlasalissa.			
„ 17 – 18	„Väinämöisen soiton” kuoroharjoitus seminaarin juhlasalissa.			

Klo 18 – 19

„Väinämöisen soiton” yhteisharjoitus seminaarin juhlasalissa.

Lauantaina kesäkuun 29 päivänä.

Klo 7. ³⁰ – 8. ³⁰	<table border="0" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black;"> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Sekakuorojen A-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Mieskuorojen A-sarjan harjoitus lyseon kentällä.</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Naiskuorojen harjoitus seminaarin kentällä.</td> </tr> </table>	Sekakuorojen A-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.	Mieskuorojen A-sarjan harjoitus lyseon kentällä.	Naiskuorojen harjoitus seminaarin kentällä.
Sekakuorojen A-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.				
Mieskuorojen A-sarjan harjoitus lyseon kentällä.				
Naiskuorojen harjoitus seminaarin kentällä.				

Sunnuntaina kesäkuun 30 päivänä.

Klo 8 – 9	<table border="0" style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black;"> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Sekakuorojen B-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 5px;">Mieskuorojen B-sarjan harjoitus lyseon kentällä.</td> </tr> <tr> <td style="padding-left: 5px;">„Väinämöisen laulun” ja „Kalevalahymnin” yhteisharjoitus seminaarin juhlasalissa.</td> </tr> </table>	Sekakuorojen B-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.	Mieskuorojen B-sarjan harjoitus lyseon kentällä.	„Väinämöisen laulun” ja „Kalevalahymnin” yhteisharjoitus seminaarin juhlasalissa.
Sekakuorojen B-sarj. harjoitus Vakkosalmen kentällä.				
Mieskuorojen B-sarjan harjoitus lyseon kentällä.				
„Väinämöisen laulun” ja „Kalevalahymnin” yhteisharjoitus seminaarin juhlasalissa.				
„ 9. ³⁰ – 12. ³⁰	Kaupunginorkesterin harjoitus seminaarin juhlasalissa.			

JUHLIEN JÄRJESTÄJINÄ

ovat seuraavat sivistys- ja musiikkijärjestöt:

*Suomalaisen Kirjallisuuden Seura,
Kansanvalistusseura,
Kalevalaseura,
Suomen Nuorison Liitto,
Raja-Karjalan Säätiö,
Suomen Säveltaiteilijain Liitto,
Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto
Suomen Muusikeriliitto.*

JUHLIEN TOIMIHENKILÖT

Yleisjohtajat

Ensimmäinen hovikapellimestari Armas Järnefelt, professori Georg Schnéevoigt, tohtori Toivo Haapanen, maisteri Armas Maasalo, maisteri Väinö Pesola, tohtori Wilho Siukonen, maisteri Martti Turunen, säveltäjä Väinö Haapalainen, urkuri Th. Björklund ja ylikapellimestari Lauri Näre.

Juhlapuhujat

Opetusministeri Oskari Mantere, professori Uno Harva, maaherra Arvo Manner, eduskunnan puhemies Kyösti Kallio, professori Zach. Castrén ja tohtori U. Karttunen.

Juhlarunoilija

Runoilija P. Mustapää.

Juhlien solistit

Oopperalaulajat Hanna Granfelt, Inja Aholainen ja Oiva Soini.

Juhlarunon lausuu lehtori Kaarlo Marjanen.
Juhlien orkesteri: Helsingin Kaupunginorkesteri.

Juhlien Päätoimikunta

Prof. Zach. Castrén, puheenjohtaja, ensimmäinen hovikapellimestari Armas Järnefelt (musiikkilautakunnan puheenjohtaja), tohtori Aarne Anttila, tohtori Toivo Haapanen, johtaja Elis Karjalainen, tohtori U. Karttunen, toimittaja E. Katila, professori Heikki Klemetti, maisteri Väinö Pesola, kouluneuvos Kaarlo Saarialho, voimistelunopettaja Armas Saarinen, kaupunginjohtaja J. A. Savolainen, tohtori Wilho Siukonen, johtaja Vih-tori Suomalainen ja maisteri A. O. Wäisänen.

Päätoimikunnan musiikkilautakuntaan ovat kuuluneet: hovikapellimestari Armas Järnefelt, puheenjohtajana, prof. Heikki Klemetti, tohtori Toivo Haapanen, maisteri A. O. Wäisänen ja tohtori Wilho Siukonen.

Päätoimikunnan ja sen musiikkilautakunnan sihteerinä on ollut säveltäjä Sulho Ranta.

Juhlien paikallinen Keskustoimikunta

Tohtori U. Karttunen, puheenjohtaja, rakennusmes-tari J. K. Alhainen, tohtori P. Alopaeus, rehtori Toini Alopaeus, pormestari E. Autio, rouva Greta Durchman, apteekkaril V. Durchman, rouva Lyyli Hildén, johtaja Urho Jokinen, maisteri K. Kononoff, tuomari I. Luostarinen, varapuheenjohtaja, tarkastaja K. Merikoski, maanviljelijä Väinö Mäkinen, pankinjohtaja T. Rasilainen, neiti Lyyli Raunio, tohtori Tauno Relander, kou-luneuvos Kaarlo Saarialho, lehtori Ester Savolainen, joh-taja J. Savolainen, kaupunginjohtaja J. A. Savolainen, johtaja J. Sirkkanen, tohtori Wilho Siukonen, rouva Inkeri Stenbäck, pankinjohtaja A. Tirinen, sihteeri, rouva Hilma Tuokko, johtaja Erkki Tuormaa ja lehtori Eliel Warttainen.

Keskustoimikunnan työvaliokuntaan ovat kuu-luneet tohtori Wilho Siukonen, puheenjohtajana ja juh-lien ylitöimitsijana, tohtori U. Karttunen, kouluneuvos Kaarlo Saarialho (muuttanut sittemmin Helsinkiin), kaupunginjohtaja J. A. Savolainen ja lehtori Eliel War-ttainen; työvaliokuntaan ovat myöhemmin kuuluneet myös tohtori P. Alopaeus, tuomari I. Luostarinen ja johtaja Erkki Tuormaa.

Työvaliokunnan sihteeri: tuomari A. Häyhä.
Keskustoimikunnan raha-asiain valvoja: pankinjohtaja A. Tirinen.

Juhlien yliairut: lehtori Aulis Lundelin.

Apulaisairuet: pankinjohtaja Toivo Rasilainen, maisteri Erkki Kanervo.

Ohjelmatoimikunta: puheenjohtaja tohtori Wilho Siukonen, sihteeri sotilasvirkailija U. Puurtinen.

Kansliatoimikunta: puheenjohtaja johtaja J. Sirkkanen, sihteeri johtaja Urho Jokinen.

Majoitustoimikunta: puheenjohtaja rakennusmestari J. K. Alhainen, sihteeri tuomari L. Nenonen.

Rakennus- ja koristelutoimikunta: puheenjohtaja kaupunginjohtaja J. A. Savolainen, sihteeri varatuomari Arvi Häyhä.

Ravintolatoimikunta: puheenjohtaja rouva Hilma Tuokko, sihteeri johtaja P. Jokinen.

Liikennetoimikunta: puheenjohtaja telakanjohtaja J. Savolainen, sihteeri poliisipäällikkö A. J. Parmala.

Propagandatoimikunta: puheenjohtaja pankinjohtaja Toivo Rasilainen, sihteeri toimittaja Uki Nieminen.

Sanomalehtipalvelu: valistusohjaaja V. Näsi.

Toimihenkilöiden ja kutsuvieraiden tunnusmerkit

Laulun ja soiton yleisjohtajat ja juhlapuhujat: sinivalkoinen nauharuusuke.

Kutsuvieraat: sinivalkoinen ruusuke.

Kuorojen ja soittokuntien johtajat: sinivalkoinen nauhasolmuke.

Yliairut: yli olan kulkeva leveä sinivalkoinen nauha.

Apulaisairuet: yli olan kulkeva kapeampi sinivalkoinen nauha.

Airuet: yli olan kulkeva kapeampi sininen nauha.

Pää- ja Keskustoimikunnan jäsenet: punamusta nauharuusuke.

Muiden toimikuntien jäsenet: punamusta ruusuke.

Ravintola-apulaiset: pieni sininen solmuke.

Lipunmyyjät, vartiut, kanslia- y. m. apulaiset: pieni punamusta solmuke.

Tulkit: käsivarsinauha asianomaisella merkinnällä.

Kielitaitoiset oppaat: käsivarsinauha asianomaisella merkinnällä.

Oppaat ja lähetit: valkoinen käsivarsinauha merkinnällä: opas tai lähetti.

Laulujuhliin ilmoittautuneet kuorot ja soittokunnat

(Luettelossa mainitaan ensin kuoron nimi ja johtaja. Kirjaimet sulkumerkkien välissä tarkoittavat eri yleisohjelmia. Luvuista ilmoittaa ensimmäinen naisten lukumäärää, toinen miesten ja kolmas jäsenten määrää yhteensä).

I. Sekakuorot.

1. Askolan Kirkonseudun Sekakuoro — Paavo Elomaa (B) 20+15=35
2. Haapaveden Kirkkokuoro — V. Nykänen 12+10=22
3. Haminan Raittiusyhdistyksen Sekakuoro — K. G. Salojärvi (A, B) 22+14=36
4. Hangon Suomalainen Sekakuoro — Sune Carlsson 16+6=22
5. Harjun Opettajayhdistyksen Sekakuoro — Alli Vanninen (B) 10+4=14
6. Harjun Rautalahden Nuorisoseuran Sekakuoro — Alli Vanninen (B) 10+6=16
7. Helsingin Opettajakuoro — A. Hiilimies (B) 16+11=27
8. Honkaniemen Raittiusseuran Sekakuoro — Väinö Olkkonen (B) 10+8=18
9. Hyvinkään Kansalaisopiston Sekakuoro — Hannes Lehtonen (B) 26+16=42
10. Hyvinkään Kirkkokuoro — Kalle Mäkinen (A) 40+14=54
11. Härkälän Opintokerhon Laulajat, Uukuniemi — Olavi Laukkanen (B) 10+10=20
12. Iita Kuoro Laulajat, Viipuri 50+20=70
13. Joensuun Liikeapulaisyhdistyksen Sekakuoro — Onni Varis (A) 25+18=43
14. Kaalamon Sekakuoro — Simo Härkönen (B) 20+14=34
15. Kanneljärven Sekakuoro — N. Paakkanen (A) 21+9=30
16. Kansallis-Kuoro, Helsinki — Armas Maasalo (B, C) 22+8=30
17. Karjalaisen Osakunnan Kuoro 40
18. Kaukolan Sekakuoro — Juho Kluru (A, B) 30+20=50
19. Kelkkalan Nuorisoseuran Sekakuoro — Olga Ekman-Kilpiä (B) 25+15=40
20. Kellokosken Sekakuoro — Väinö Andersson 16+9=25
21. Kilven Kuoro, Helsinki — Väinö Pesola (A,B,C) 35+15=50

22. Kirvun Nuorisoseurain Sekakuoro — Vilho Pentikäinen (B) 19+16=35
23. Kiteen Kirkonkylän Nuorisoseuran Sekakuoro — Emlil Eloranta (B) 11+7=18
24. Kitilän Naiskuoro ja Kitilän Mieskuoro — Emma Pakkanen (B) 25+8=33
25. Kivennavan Lauluuoro — Maunu Tihverä (B) 15+14=29
26. Kiviniemen Laulajat — Erkki Nurminen (B) 18+12=30
27. Kosken (Hl.) Sekakuoro — Eetu Koskela (B) 12+10=22
28. Kuolemajärven Sekakuoro — J. Suikkari (A) 17+13=30
29. Kuopion Raittiusseuran Sekakuoro — K. Heloniemi (B) 25+19=44
- * 30. Kuorekosken Nuorisoseuran Sekakuoro — V. Huuhka (B) 15+15=30
31. Kymintehtaan Työväenopiston Sekakuoro — J. Laurikainen (B) 50+23=73
32. Laisniemen Sekakuoro — Elias Aatolainen (C) 10+12=22
33. Lappeenrannan Sekakuoro — Huugo Kettunen (A) 15+10=25
34. Leppävirran Sekakuoro — K. J. Ruonakangas (A, B) 16+14=30
35. Luumäen Kangasvarren Nuorisoseuran Sekakuoro — A. Hyyrynen (B) 22+16=38
36. Mikkelin Kansalaisopiston Sekakuoro — Joos. Sajaniemi (A, B) 36+26=62
37. Mikkelin Sekakuoro — Tiitus Mäntynen (A) 20+10=30
38. Nivalan Sekakuoro — Kustaa Kiviniemi (A) 23+14=37
39. Nurmeksen Nuorisoseuran Sekakuoro — Artturi Kallio (B) 20+10=30
40. Oulaisten Sekakuoro — K. Penttilä (B) 29+14=43
41. Porin Kirkkokuoro — Kyösti Alho (B) 17+8=25
42. Puhoksen Nuorisoseuran Sekakuoro — Anni Hämäläinen (B) 12+7=19
43. Pyhäselän Niittylahden Nuorisoseuran Sekakuoro — Antti Pitkänen (B) 9+6=15
44. Päivän Laulu, Viipuri — Toivo Saarenpää (A, C) 29+11=40
45. Raittiusliitto Alphan Sekakuoro — Samuli Toiviainen (B) 10+5=15
46. Raittiusyhdistys Riento X Sekakuoro, Tall (B) 8+7=15

* Kuoro ilmoittanut myöhemmin, ettei voi osallistua.

47. Raittiusyhdistys Taiston Sekakuoro, Tampere — E. Kilianmies (B) 22+11=33
48. Rantasalmen Oravin Laulajat — Helmi Friberg (B) 11+0=11
49. Rauhalan Sekakuoro — Evi Reijonen (C) 10+7=17
50. Rautakankaan Sekakuoro — T. A. Mallinen (A, B) 22
51. Savonlinnan Seurakuntakuoro — Hannes Haapio (B) 10+5=15
52. Sekakuoro »Kuikuset», Turku — Edvin Laaksonen (A, B) 18+13=31
53. Sekakuoro »Metsän Sävel», Utti — Taavi Horppu 14+11=25
54. Sekakuoro »Raudam», Tallinn — K. Leinus 55+55=110
55. Sekakuoro »Sirpaleet», Vaasa — Kosti Könni! (A, B, C) 37+20=57
56. Selkien Nuorisoseuran Sekakuoro — O. E. Kauppila (B) 17+10=27
57. Sortavalan Kirkkokuoro — G. Iltonow 60
58. Sortavalan Sekakuoro — Onni Pakarinen (A, B, C) 35+26=61
59. Sortavalan Seminaarin Iitakuoro — Wilho Siukonen (A, B, C) 36+32=68
60. Sortavalan Tuomiokirkon Kuoro 30
61. Suomenjoen Lotta- ja Suojeluskuntakuoro — Toimi Karjalainen (B) 15+10=25
62. Särkisalon Nuorisoseuran Sekakuoro — Paavo Ahola 25
63. Taavetin Sekakuoro — Väinö Koskela (A, B) 17+13=30
64. Terijoen Laulajat — Arvo Suominen (A) 4+4=8
65. Terijoen Yhteislyseon Kuoro — Rakel Suominen (B) 20+8=28
66. Tienhaaran Sekakuoro — Viktor Valkonen (A) 15+15=30
67. Tiurin Nuorisoseuran Sekakuoro — Heikki Puukka (B) 13+8=21
68. Tuuloksen Juttilan Sekakuoro — Alarik Saarikivi 20
69. Vaahtolan Nuorisoseuran Sekakuoro — T. Laurikainen (B, C) 10+8=18
70. Valtimon Valistusseurojen Kuoro (yli) 20
71. Vesannon Sekakuoro — Verner Huttunen (A, B) 16+14=30
72. Viipurilaisen Osakunnan Laulajat — Martti Turunen (A, B) 13+10=23

73. Viipurin Laulajat — Th. Björklund	(A)	60
74. Virolahden Musiikkiyhdistyksen Sekakuoro — Eino Toivari	(A, B)	18+9=27
75. Äyräpään Kalliolan Sekakuoro — Luja Leimu	(B)	18+8=26
76. Äänekosken Sekakuoro — Herman Jokipiä	(B)	12+9=21
77. Hämmäläisosakunnan Laulajat — Martti Turunen	(A, B)	13+5=18
78. Pitkärannan Kirkkokuoro — B. Pehto	(A)	25
79. Lapuan Sekakuoro — Arvo Antila	(A, B)	26+16=42
80. Valkjärven Nuorisoseuran Sekakuoro — J. W. West	(B)	22
81. Viipurin Koululais-Laulajat — Elii Holopainen ja Toivo Saarenpää		30+12=42

II. Mieskuorot.

1. Ala-Kaukolan Nuorisoseura Raivaajan Mieskuoro — Jaakko Torikka	(B)	20
2. Antrean Mieskuoro — P. Turunen	(B)	25
3. Harakan Sahan Mieskuoro, Vuoksenniska — Toivo Kluru	(B)	31
4. Hausjärven Mieskuoro — Toivo Reino	(B)	18
5. Joensuun Musiikkiyhdistyksen Mieskuoro	(B)	25
6. Kalevan Laulajat, Helsinki — Felix Krohn	(A)	35
7. Karjalan Laulu, Viipuri — V. Haapalainen	(A, B)	25
8. Keravan Mieslaulajat		12
9. Kerimäen Silvolan Mieskuoro — A. Nurmela	(B)	10
10. Kirvun Suojeluskunnan Mieskuoro — Vilho Pentikäinen	(B)	30
11. Kivekkäiden Mieskuoro, Liperi — Velkko Puhakka	(B)	20
12. Käkisalmen Mieslaulajat — Hugo Hämmäläinen		20
13. Metsäpirtin Nuorisoseuran Mieskuoro — Mikko Jortikka		12
14. Mieskuoro »Kouvolan Musiikinystävät»		15
15. Mieskuoro »Sirkat» r. y., Jyväskylä		30
16. »Pohjan Miehet», Vaasa — L. J. G. Strähle	(B)	20
17. Riihimäen Suojeluskunnan Mieskuoro — P. M. Kuronen	(B)	22

18. Savonlinnan Suojeluskunnan Laulajat — Hannes Haapio	(B)	20
19. Sortavalan Mieslaulajat — Pekka Alopaeus	(A, B)	46
20. Sortavalan Rautatieläisten Mieskuoro — Lennart Holmström	(A, B)	25
21. Sortavalan Seminaarin I-luokan Mieskuoro — Olavi Pelkonen	(B)	8
22. Sortavalan Seminaarin II-luokan Mieskuoro — Väinö Lehto	(B)	8
23. Suojärven Suojeluskunnan Mieskuoro		25
24. Talin Suojeluskunnan Mieskuoro — Väinö Huuhka	(B)	16
25. Vesannon Mieskuoro — Verner Huttunen	(A, B)	16
26. Viipurin Kirkkomusiikkiopiston Mieskuoro — Hellin Sivori	(B)	45
27. Viipurin Lauluveikot — Th. Björklund	(A, B)	35
28. Viipurin Rautatieläisten Mieskuoro — E. Sihvola	(B)	35
29. Ylioppilaskunnan Laulajat — Martti Turunen	(A, B)	75
30. Tainionkosken Urheilijain Mieskuoro — Väinö Peltonen	(B)	24
31. Lapuan Mieslaulajat — Arvo Antila	(B)	16

III. Naiskuorot.

1. Hausjärven Lottakuoro — Hilja Toivola		18
2. Heinolan Seminaarin Naiskuoro — Salme Rantala		30
3. Huoltoväen Naiskuoro, Kuopio — Helmi Tolonen		13
4. Impilahden Naislaulajat — Olga Pajarinen		22
5. Joensuun Kansakoulunopettajain Naiskuoro — Pirkko Nevalainen		12
6. Joensuun Musiikkiyhdistyksen Naiskuoro		20
7. Jyväskylän Seminaarin III luokan Naiskuoro — Telle Kuismanen		
8. Kaukolan p.o. Lottakuoro — Juho Kluru		15
9. Kitilän Naiskuoro — Emma Pakkanen		25
10. Korpilahden Naiskuoro — Malja Virolainen		16
11. Kuopion Tyttölyseon Naiskuoro — Iina Riissanen		36
12. Lahden Nais-Laulajat — Anna Mäkelä		40

13. Leppävirran Nuorisoseuran Naiskuoro — Tilda Löthman	20
14. Salmin Naiskuoro — Eeva Röppänen	25
15. Sortavalan Naiskuoro — Lyyli Raunio	40
16. Sortavalan Seminaarin II-luokan Naiskuoro — Aili Ruotsalainen	10
17. Sortavalan Tyttökoulun toverikunnan kuoro — Meri Zilliacus	40
18. Suistamon Seminaarin Naiskuoro — Hanna Bäckman	30
19. Suojärven Naiskuoro — Ilmi Ahokas	25
20. Tornion Seminaarin Naiskuoro — Emil Vaakkilainen	46
21. »Vapute», Jyväskylä —	25
22. Viipurin Kirkkomusiikkiopiston Naiskuoro — Hellin Sivori	15
23. Vääksyn Naislaulajat r.y. — Helmi Strandberg	16
24. Viipurin Tyttölyseon Kuoro — Elli Holopainen	50

IV. Torvisoittokunnat.

1. Haminan Suojeluskunnan Soittokunta — W. Tuomisalo	14
2. Kaipaan V.P.K:n Torvisoittokunta — E. Selin	14
3. Karhulan Tehtaan Soittokunta — Emil Kantola	18
4. Kourvolan Suojeluskunnan Soittokunta — Toivo Valonen	19
5. Läskelän Tehtaan Soittokunta — Kaarlo Pitko	13
6. Myllykosken S.K. Torvisoittokunta — Urho Keto	13
7. Salmin Suojeluskunnan Soittokunta — Olavi Hyöky	15
8. S.O.K:n Torvisoittokunta, Vaajakoski — E. Kosonen	17
9. Suojeluskuntajärjestön Soittokunta — Lauri Näre	100
10. Volkan Tehtaan Soittokunta — Lauri Jansson	17
11. Äänekosken V.P.K:n Soittokunta — Kauno Huovio	15
12. Imatran Tainionkosken S.K. Torvisoittokunta — Benj. Vuokniemi	15

TIEDONANTOJA YLEISÖLLE

JUHLAKANSLIA

on Kaupungintalossa ja on siinä seuraavat osastot:

Yleinen osasto.

Avoimna torstaina 27. 6. klo 17—21. Perjantaista alkaen kaikkina juhlapäivinä klo 7—21. Puhelimet 681 ja 682.

Pääsylippujen, juhlaoppaiden, juhلامerkkien, oopperan ja orkesterikonserтин pääsylippujen myynti.

Laulun ja soiton johtajien, laulajien ja soittajien sekä muiden esilintyjien lippujen ja merkkien jakaminen. Juhlia koskevat tiedonannot.

Majoitusosasto.

Avoimna keskiviikkona 26. 6. klo 13—23. Torstaista klo 8 aamulla alkaen sunnuntaihin klo 20 asti. Maanantaina klo 7—23. Puhelin 683.

Majoituspaikat mainitaan kansliasta annettavissa majoituskorteissa.

Tietoja hinnoista y.m. majoitusta koskevista asioista saadaan kansliasta.

Liikenneosasto.

jossa leimataan rautatiealennusliput ja myydään matka- ja huvimatkalippuja sekä annetaan kaikkia liikennettä koskevia tietoja, on avoimna kaikkina juhlapäivinä klo 7—22. Puhelin 684.

Pääsylippumyymälät.

Juhlien pääsylippuja myydään Kaupungintalossa juhlakanslian yleisessä osastossa, Kaupungintalon edustalla, yl. sairashuoneen portin luona, sairashuoneen takaa V:stä kaupunginosasta johtavan tien suulla, satamakatoksessa ja juhlaportin luona olevissa myyntikojuissa. Näissä samoissa palkoissa myydään myöskin juhlaoppaita, juhلامerkkejä, oopperan ja orkesterikonserтин pääsylippuja ja ohjelmalehtisiä.

Pääsylippujen hinnat.

Yleislippu, joka oikeuttaa molempien juhlapäivien 29—30. 6. yleisiin juhlatilaisuuksiin: juhlien avajaisiin, runonlaulajapatsaan paljastustilaisuuteen, Kalevalaiseen säveljuhlaan, Kalevalan riemujuhlaan ja lopettajaisjuhlaan, maksaa 35: — mk. Yleislipun väri on valkoinen.

Ensimmäisen juhlapäivän lippu, 29. 6., oikeuttaa juhlien avajaisiin, runonlaulajapatsaan paljastustilaisuuteen ja Kalevalaiseen säveljuhlaan, maksaa 20: — mk. Lipun väri on vaalean vihreä.

Toisen juhlapäivän lippu, 30. 6., oikeuttaa Kalevalan riemujuhlaan ja lopettajaisjuhlaan, maksaa 20: — mk. Lipun väri on vaalean punanen.

Esiintyjäin lippu, väri keltainen.

Kaikki edellämainitut pääsyliput oikeuttavat 25 % alennukseen rautatiellä.

Mysteerio »Ainon» esitystilaisuuteen maksavat pääsyliput 10 mk. (rajoitettu määrä 20 mkan numeroituja paikkoja) ja orkesterikonserttiin 10 mk. Näiden esitysten ohjelmalehtiset maksavat 1 mk.

Lapset alle 15 vuotta maksavat puolet lippujen hinnoista.

Juhlaoppaan

hinta on 3 mk. ja on sitä saatavana kaikissa pääsylippujen myyntipaikoissa ja juhlakentällä olevassa kirjallisuusmyymälässä.

Juhlakenttänä

on Vakkosalmen puisto.

Postitoimisto

on Johanneksen- ja Jänneksenkatujen kulmassa sekä asemalla. Juhlakentän postitoimisto on portin vieressä. Siinä leimataan lähetettävät kirjeet ja korjittu leimalla: Kalevalan Riemujuhlat Sortavala.

Juhlamerkkiä,

jonka on sommitellut kuvanveistäjä Alpo Sailo, myydään 2 mk. 50 pennin hinnasta kappale.

Sairashuolto.

Vakkosalmeilla on juhlakentän ja -portin välillä lääkintäteltta, jonka merkinä on punaisenristin lippu.

Juhlaportin luona on sairaskuljetusauto, jonka merkinä on punaisenristin lippu.

Mahdollisten äkillisten sairaustapauksien sattuessa pyydetään ilmoitusta näiden henkilökunnalle.

Kirjakauppa,

jossa on myös postilähetystarpeita saatavana, on juhlakentän lähellä vastapäätä Puistoravintolaa. Myös juhlakansliassa on kirjakauppa.

Valokuvaus juhlakuvien myyntiä varten on annettu valokuvaamoille Union ja Maijala. Kuvia myydään kirjakaupoissa.

JUHLARAVINTOLAT.

Vieraita varten on järjestetty neljä ravintolaa, nim. Pääravintola kansakoululla, hoitajina martat. Puhelin 695.

Kenttäravintola Vakkosalmeilla juhlaportin ja -kentän välillä, hoitajana ravintolatoimikunta. Puhelin 696.

Puistokahvila Vakkosalmeilla, hoitajina Sortavalan lotat. Puhelin 650.

Seminaarialueen kahvila, hoitajana Sortavalan N.N.K.Y. Puhelin 697.

Juhlien radiointi.

Juhlien koko ohjelma radioidaan paikallisasemien kautta. Suomen Yleisradion asemien välityksellä radioidaan lauantaan ja sunnuntain ohjelma päättäjaisjuhlaa lukuunottamatta. Radiolähetys Amerikkaan tapahtuu sunnuntaina klo 18,45—19.

AIKATAULUT.

Vakinaiset junat lähtevät:

Klo 1 Sortavalasta, Elisenvaarasta 3,07, Savonlinnaan 5,18, Pieksämäelle 8,12, Viipuriin 6,35.

Klo 4,47 Sortavalasta, Matkaselästä 6,04, Joensuusta 8,48, Nurmekselta 13,50, tulo Suojärvelle 8,54, Pitkärantaan 8,30.

Klo 8,10 Sortavalasta, Elisenvaarasta 9,55, Käkisalmeen 11,26, Imatralle 12,30, Viipuriin 12,58, Helsinkiin 18,47.

Klo 12,24 Sortavalasta, Elisenvaarasta 14,20, Savonlinnaan 16,30, Pieksämäelle 19,40, Käkisalmeen 16,18, Imatralle 17,22, Viipuriin 17,37.

Klo 13,05 Sortavalasta, Matkaselästä 14,21, Joensuusta 17,00, Lieksaan 20,11.

Klo 16,05 Sortavalasta, Elisenvaaraan 19,18.

Klo 16,25 Sortavalasta, Matkaselästä 17,50, Pitkärantaan 20,08, Suojärvelle 21,12.

Klo 18,15 Sortavalasta, Elisenvaarasta 20,02, Savonlinnaan 23,35, Käkisalmeen 21,32, Imatralle 22,46, Viipuriin 22,47, Helsinkiin 7,48 ja 8,35.

Klo 19,50 Sortavalasta, Matkaselästä 0,10, Joensuuhun 7,33.

Klo 23,03 Sortavalasta, Matkaselästä 1,30, Joensuuhun 4,39.

Ylimääräiset kaukojunat lähtevät:

30. 6.

Klo 23,30 Sortavalasta Viipuriin 4,16.

1. 7.

Klo 0,05 Sortavalasta, Viipuriin 5,00, Helsinkiin 12,05.

Klo 0,25 Sortavalasta, Elisenvaarasta 2,10, Pieksämäelle 6,20, Jyväskylään 8,11, Haapamäelle 9,59, Seinäjoelle 12,55, Vaasaan 14,50.

Klo 0,40 Sortavalasta, Viipuriin 6,08, Riihimäelle 11,17, Toijalaan 13,20, Turkuun 16,23.

Klo 1,45 Sortavalasta, Viipuriin 7,11.

Klo 2,12 Sortavalasta, Joensuuhun 5,30, Nurmekseen 10,06, Kontiomäkeen 13,08, Ouluun 17,24.

Klo 2,30 Sortavalasta, Elisenvaarasta 4,22, Savonlinnaan 6,24, Pieksämäelle 8,55, Jyväskylään 10,57, Haapamäelle 13,24, Seinäjoelle 16,13, Kokkolaan 19,16.

Klo 3,15 Sortavalasta, Elisenvaarasta 4,53, Pieksämäeltä 9,28, Kuopioon 11,50, Kajaaniin 16,52.

Linja-autot lähtevät:

4,45 Savonlinnaan Kiteen kautta, 10,00.

5,00 Salmiin 9,00.

6,20 Laskelään 7,20.

10,10 Viipuriin, Käkisalmen kautta, 18,20.

12,30 Viipuriin, Imatran kautta, 19,40.

12,30 Höksölään 16,30.

12,30 Puhokseen 16,00.

12,30 Kiteelle, Kaalamon kautta, 16,30.

13,00 Salmiin 16,45.

13,00 Salmiin (Postiauto) 16,20.

13,00 Laskelään 14,00.

13,30 Ilomantsiin, Korpiselän kautta, 19,00.

13,45 Suojärvelle, Suistamon kautta, 18,45.

14,00 Savonlinnaan, Punkaharjun kautta, 19,00.

14,15 Värtsilään, Soanlahden kautta, 17,45.

16,05 Laskelään 17,10.

16,30 Lumivaaraan 18,45.

22,50 Laskelään 23,50.

Linjoille asetetaan ylimainittuina aikoina lisävauvoja sikäli kuin matkustajia riittää.

Autojen sijoituspaikat

ovat eri puolilla kaupunkia:

Linja-autoja varten Kalatorilla sataman lähellä. Henkilöautoja varten Puutarhakatu ja Puistokatu, Kymölässä sepelikoneen edustalla oleva kenttä ja Airanteenkatu.

Maksu linja-autoista 10 mk. ja henkilöautoista 5 mk. vuorokaudesta suoritetaan sijoituspaikkojen vahdeille.

Automatkoja

tehdään, jos tarpeellinen määrä osanottajia ilmoittautuu, rajalle, Tolvajärvelle y.m. näköalapaikkoihin.

Auto- ja ajuriasemat

ovat Kauppatorin varrella. Edellisen puhelin N:o 605, linja-autoaseman N:o 470 ja ajuriaseman 224. Automaksut kaupungin sisällä mittarin, ajurimaksut taksan mukaan.

Laivojen kulkuvuorot:

Sortavala—Valamo ja päinvastoin.

S/S Valamon Luostari lähtee joka arkipäivä Sortavalasta kello 13,20 ja sunnuntaisin kello 8 ja 18,45.

Valamosta Sortavalaan arkipäivinä kello 9,30 ja lauantaisin toisen kerran kello 20. Sunnuntaisin kello 16.

S/S Sergei Sortavalasta arkipäivinä klo 16,40, sunnuntaisin klo 13,20. Valamosta arkipäivinä klo 13, sunnuntaisin klo 9,30.

Ylimääräinen liikenne.

Liikennettä välittävät höyrylaivat: Otava, Janaslahti ja Pitkäranta sekä lisäksi luostarin laivat vuorojensa väliajoilla.

Kesäk. 28 p. S/S Pitkäranta lähtee Sortavalasta Valamoon kello 18.

Kesäk. 29 p. S/S Pitkäranta lähtee Valamosta Sortavalaan kello 6.

Sortavalasta Valamoon lähtevät: Otava kello 8. Janaslahti kello 8.30 ja Pitkäranta kello 9.

Laivat palaavat heti takaisin Sortavalaan ja välittävät liikennettä jatkuvasti koko päivän tarpeen mukaan.

Kesä k. 30 p. Samat laivat välittävät liikennettä edestakaisin tarpeen mukaan.

RAVINTOLAHINNAT:

Kahvi leivän kera	2:50	Hedelmäkeitto	2:50
» ilman l.	1:50	Mehukeitto	2:—
Tee leivän kera	2:50	Maitolasi	—:75
» ilman l.	1:50	Piimä »	—:50
Ohrapuuro	2:50	Mehu »	1:—
Kaurapuuro	2:—	Kalja »	—:50
Riisipuuro	2:50	Voianos	1:—
» mehukeiton kera	3:50	Karjalan piirakat	1:—
Hernekeitto	3:—	Vatruskat	1:50
Lihakeitto	—:—	Keitinpiiraat	2:—
Karjalanpaisti ja perunat	6:—		
Vasikanpaisti vihannesten kera	6:—	Voileivät:	
Vatkuli	6:—	Ilman leikkeleitä	1:—
Paistettu kala pinaattimuhennoksen kera	7:—	Juusto-, makkara- ja suolaliha-	2:—
Kylmä kinkku ja muna	7:—	Lohi-, kinkku-, muna- ja anjovis-, hha- ja kasvis-	3:—
Lihapyörykät kasviksien kera	5:—	Virvoitusjuomat	2:—

Kullakin ravintolalla on omat ravintolalippunsa, joita saadaan niiden yhteydessä olevista kassoista. Pääravintola on avoinna perjantaista sunnuntaihin klo 7—22, sekä maanantaina ja tiistaina.

Kurkun paras kostuttaja

Läkerol

Juhlavuodeksi:

Akseli Gallen-Kallelan somistama

KORU-KALEVALA

on juuri se Kalevala-laitos, joka mieluummin halutaan Suomen koteihin. Taiteilijamestarimme on luonut siitä maamme kauneimman kirjan.

„Gallen-Kallelan somistelutyö on voittanut kaikki odotukseni; todellakaan en tunne mitään teosta, jota voitaisiin verrata tähän meidän Kalevalapainokseemme”. — Prof. Yrjö Hirn.

Nid. 100:—, kangask. 125:—, puolinahkak. 175:—, kokonahkak. 225:—

LAATOKAN LAULUMAILTA

90 suurta syväpainokuvaa
Pohjois-Laatokan rantamista sekä rajaseudun
laulupitäjistä.

Valistusohjaaja Valde Näsi on toimittanut tämän kauniin kuva-albumin ja matkailuoppaan Suomen romanttisimmasta matkailuseudusta, Laatokan Karjalasta. Upeaan kuvitukseen liittyy lyhyt valaiseva teksti.

Hinta 10:—

—*—

Werner Söderström Osakeyhtiö

Kansallistietokirjamme

300 markan alennuksella.

Mikään kirja ei ole opettanut suomalaisille isänmaan ja sen vaiheiden tuntemusta niin määrin kuin „OMA MAA”. Se tarjotaan nyt, isänmaallisen kirjallisuuden merkkipuonna sekä yksityisille, että kouluille ja kirjastoille suurella alennuksella:

6-osaisena, nahkaselkäkansissa,
nyt 660 mk., ennen 960 mk.

SUOMALAISEN MUINAIS- RUNOUDEN MAAILMA

*Tohtori Martti Haavion mitä innoittavin
esitys kalevalaisesta runoudesta.*

„Ydinmehua parhaasta, mitä vanha suomalainen runous ja nykyaikaiset kansalliset tieteet ovat tuottaneet”, sanoo yliopiston lehtori *Kaarlo Marjanen*.

450 sivua ja 100-kunta kuvaa, Nid. 50:—, kangask. 65:—,
puolinahkak. 100:—

Werner Söderström Osakeyhtiö

KYMIN OSAKEYHTIÖ

Kymin, Kuusankosken ja Voikaan paperitehtaat,
Hallan sulfaattitehdas ja saha,
Werlan puuhiomo.

Osoite: Kuusankoski.

Valmistaa:

Paperia

Sulfiittiselluloosaa

Sulfaattiselluloosaa

Puumassaa

Sahattua puutavaraa

Kaustik soodaa

Klooria

Yhtymään liittyneitä yrityksiä:

Suomessa:

Juantehdas, Juankoski K.L.: puuhiomo
ja kartonkitehdas.

Kissakosken Puuhiomo, Hirvensalmi.
Högforsin Tehdas Osakeyhtiö, Karkkila.

Englannissa:

Star Paper Mills Ltd., Feniscowles, near
Blackburn.

Yorkshire Paper Mills, Barnsley, Yorks.

Tee työtä koko voimallasi!

Kunnioita työtäsi!

Älä hukkaa sen tuot-
tamia tuloksia hetken
mielitekojen tyydyttä-
miseen, vaan säästä
niistä mahdollisimman
suuri osa tulevaisuu-
den varalle. Silloin
kunnioitat työtäsi par-

haiten ja opit myöskin tekemään työtä koko voi-
mallasi. Tahdotko olla oikea maamies? Ole sil-
loin mukana yhteistyössä, jota maamiesten hy-
väksi tehdään.

OSUUSKASSA

on oikea ja paras talletuspankkisi.

Se maksaa korkeimman koron $4\frac{1}{2}$ 0/0, säilyttää
pankkisalaisuudet ja käyttää varansa maamiesten
hyväksi omaa paikkakuntaansa palvellen itse suuria
voittoja tavoittelematta.

IMPILAHDEN HIPPOLAN OSUUSKASSA

IMPIRANNAN OSUUSKASSA

LEPPÄSILLAN OSUUSKASSA

LÄSKELÄN OSUUSKASSA

SALMIN KESKUKSEN OSUUSKASSA

SORTAVALAN SEUDUN OSUUSKASSA

Maailmankuulu
viulutaiteilija ja —

KLUBI 7

Muutamia kevyitä vetoja, ja hänen loihimansa sävel on temmannut Teidät musiikin lumotuihin maailmoin.

Hyvä savuke avaa myös oven omaan ihmeelliseen maailmaansa. Klubi 7 kiehtoo ja miellyttää kuin vanha, ihana sävel. Klubi 7:n erinomainen maku ja jalo tuoksu tyydyttävät vaativaistakin tupakoitsijaa. Klubi 7:n laatu osoittaa, mitä kokemus, taitavuus ja huolella suoritettu työ merkitsevät savukkeenvalmistuksen alalla. Rettig tekeekin aina parhaansa tupakoitsijain tyydyttämiseksi.

Klubi 7 maksaa
25 kpl:een rasialta
3:75; 20 kpl 3:—.

KLUBI 7

on vuosikymmenien kokemuksen
ja taitavuuden yhteistulos.

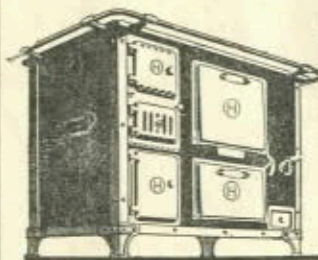
P. C. RETTIG JA KUMPP.

*Voi, miten
tämä on
hauskaa*

—huudahti Kirsti, kun äiti perehdytti häntä keittotaidon salaisuuksiin. Hän innostui heti asiaan nähdessään äitinsä häärädemässä puuhakkaana ja hyväntuulisena uuden SIRO-lieden ääressä. Xidillä olikin täysi syy tyytyväisyyteen, sillä SIRO-liesi säästää aikaa ja vaivaa. Hänen paistoksensa ja leivonnassensa onnistuvat aina SIRO:n oivallisissa unneissa. Lisäksi on SIRO-liesi todellinen keittiön kaunistus tasaisine pintoineen ja kiiltävine nikkeliheloineen. Sen puhtaanapito on helppoa, eikä se koskaan kuumene lükaa. Ja ennen kaikkea: se säästää puita!

Tutustukaa SIRO-lieteen!

SIRO-LIESI

nykyaikaisen emännän liesi

Esittävät jälleenmyyjämme sekä pysyvä rakennusnäyttely Helsingissä, Fredrikinkatu 51—53.

HÜGFORSIN TEHDAS O.Y.,
Karkkila.

TUSSIN-pastilli

pitää lauluäänen vireessä ja
suojaa samalla suun ja nie-
lun mahdollisilta tartunnoilta.

Kysykää TUSSIN-pastilleja!
Virkistäviä, hyvänmakuisia, kotimaisia laatupastilleja.

FAZER

SAIKKONEN OSAKEYHTIÖ

SORTAVALA - TURUNK. 5-7

Eduellinen ostopaikka kangas-, lanka-, käsityö-, kotiteollisuus- ja muotitavaralle.
KARJALAISIA PYYHELIINOJA

Runolaulu

Lyökäämme käsi kätehen,
Sormet sormien lomahan
Lauloaksemme hyviä,
Parahia pannaksemme,
Kuulla noien kultaisien,
Tietä mielitehtoisien,
Nuorisossa nousevassa,
Kansassa kasuavassa.

Niit' ennen isoni lauloi
Kirvesvartta vuoslessansa;
Niitä äitini opetti
Däätessänsä varttinätä,
Minun lasna lattialla
Eessä polven pyöriessä
Maitopartana pahaisna,
Pimäsuisna pikkaraisna.

Noita saamia sanoja,
Dirsiä vireittämiä
Dyöltä vanhan Väinämöisen,
Alta ahjon Ilmarisen,
Päästä kalvan Kaukomielen,
Joukahaisen jousen tiestä,
Pohjan peltojen periltä,
Kalevalan kankahilta.